

MÄNGEN

Nummer 2-3, 1980

LÄTT BLANDAT FRÅN BRUKEN KOSTA · BODA · ÅFORS · JOHANSFORS · SKRUV · MÅLERÅS

Sol ute och Sol inne
Sol i hjärta och Sol i sinne
Glad Sommar önskar redaktionen

UE-KONCERNENS FINANSCHEF:

Kommentarer till aktieutdelningen

Den 28 maj var det dags för årets ordinarie bolagsstämma i Upsala-Ekeby koncernen. Då skulle 1979 års förvaltning skärskådas av bolagets högsta beslutande organ - bolagsstämman - i vilken varje registrerad aktieägare i bolaget, stor som liten, äger rätt att delta. Då skulle som vanligt val ske av styrelse samt beslut fattas om aktieutdelning.

Styrelsen hade redan kommit med sitt förslag beträffande utdelningens storlek för verksamhetsåret 1979 och detta innebär en höjning från 6 kr per aktie till 7 kr.

Om man regelbundet följer tidningarnas handelsnyheter har man kunnat konstatera att nästan alla börsbolag i år

höjer utdelningen och i genomsnitt ligger höjningarna på 15-20%, i vissa fall ännu mer. Höjningarna beror på att räntan på aktiesparandet, som numera är en utbredd sparform, tyvärr inte har kunnat hålla jämna steg med den höga inflation, som särskilt under 1970-talets senare hälft drabbat vår svenska ekonomi. Aktieavkastningen har också haft en mycket sämre utveckling än lönerna och lönebikostnaderna, som under det gångna decenniet mer än trefaldigats. Bolagets aktieägare är likaväl som vi anställda en viktig intressentgrupp i företaget. Vi måste liksom de flesta andra företag arbeta både med eget kapital och med lånade pengar. Andelen lånat kapital har i vår koncern ökat mycket kraftigt de se-

naste åren genom de stora investeringar som gjorts, framför allt i Kosta Boda, Rörstrand och Steninge Keramik. Även aktieägarna har varit med om att finansiera denna utbyggnad genom det konverteringslån på nära 13 Mkr, som upptogs i mitten av 1977. Ett konverteringslån innebär, att ägarna till obligationer kan utbyta (konvertera) obligationer mot aktier i bolaget inom en 10-årsperiod. I vårt fall utgavs obligationerna till en kurs av 160 kr. Med 9% ränta (som är den fastställda räntan för UE:s konverteringslån) ger detta en avkastning på kr 14:40. Den nya aktieutdelningen föreslås till 7 kr/aktie, vilket således endast är ca hälften av obligationsräntan. Det är därför av yttersta vikt att vår lönsamhetsutveckling under de närmaste åren blir så god att vi kan höja aktieutdelningen successivt under första hälften av 1980-talet, så att ägarna av obligationerna finner det intressant att byta till aktier. I annat fall kan vi bli tvungna att lösa in lånet med kontanter, 13 Mkr.

Våra börsbolag brukar av tradition föra en ganska försiktig utdelningspolitik, och endast höja utdelningen om vinsten ökar och man tror på en framtida god utveckling. En stor del av vinsten brukar även stanna kvar i företaget för investeringar. I detta sammanhang måste även marknadssatsningarna ses som en investering för framtiden och i vår koncern är dessa satsningar av väsentlig storleksordning, inte minst för uppbyggnad av dotterbolag utomlands.

För UE-koncernen innebär den föreslagna aktieutdelningen att 2,6 Mkr utdelas av ett totalt resultat före bokslutsdispositioner och skatter på 12,8 milj. kr för år 1979. Höjningen från 6 kr till 7 kr utdelning innebär en ökning med 374 tusen kr. Utdelningen har varit oförändrad ända sedan verksamhetsåret 1976.

Bengt Andreasson

KOMMUNIKÉ

I samband med att direktör Erling Karlström lämnar sin tjänst som chef för Kosta Boda AB den 31 juli 1980 inträder som tillförordnad verkställande direktör fram till årsskiftet UE-koncernens ekonomidirektör Ulf Ericsson, som

tillika fungerar som ordförande i bolagets ledningsgrupp. Denna består av Anders Engström, Ekonomi, Karl-Valter Fornell, Produktion, Göthe Gustafsson, Personal och Robert Söderlund, Marknad.

MÄNGEN

Personaltidning för
Kosta Boda AB, 360 52 Kosta
utgiven i juni 1980

Redaktionskommittén:

Bernt Axelsson
Hans Israelsson
Pat Johansson
Gunnel Lorentz
Gunilla Persson
Tommy Ragnarsson

Redaktör:

Ove Alström

Ansvarig utgivare:

Erling Karlström

Innehållet i Mängen får återges eller citeras om källan anges enligt följande: »Mängen, personaltidning för Kosta Boda AB.»

Mängen ISSN 0345 - 8261

ERLING KARLSTRÖM:

Den första tredjedelen eller första tertiet av 1980 har passerat med bred marginal. Vi är nästan framme vid semestern och många av oss längtar säkert efter en välbehövlig vila efter en kämpig vår och försommar.

SVERIGES DÅLIGA EKONOMI

Praktiskt taget hela året har präglats av en intensiv samhällsdebatt i flera viktiga frågor. Först hade vi hela kärnkraftsdebatten och kärnkraftsomröstningen. Denna debatt var emellertid i själva verket en del av den allmänna debatten om Sveriges dåliga ekonomiska situation som sedan debatterats intensivt hela vintern, våren och fortsätter alltjämt.

Avtalsrörelsen avspeglar också hela denna problematik som så intensivt gäller den svenska industrins framtida möjligheter att hävda sig på exportmarknaderna. Det faktum att avtalsrörelsen icke kunde slutföras utan den största arbetskonflikten i Sveriges historia visar egentligen bara hur allvarlig Sveriges ekonomiska situation i själva verket är. Det är min förhoppning att resultatet av avtalsförhandlingarna inte skall försämra vårt konkurrensläge i förhållande till omvärlden alltför mycket. Skulle vi tvingas höja priserna mer än vad våra konkurrenter utomlands måste göra, kommer vi i en än svårare situation. Det kan inte nog betonas; lönsamhetens betydelse för ett företags överlevnad och framtid och konsekvenserna härav, om sådan lönsamhet inte föreligger. Det är alltså ytterligt viktigt att vi tillsammans förstår detta och medverkar till att förändringar i vår verksamhet för bättre lönsamhet fortlopande kan genomföras, då detta är den enda väg som leder till trygga arbetsförhållanden på sikt.

FÖRSÄLJNINGEN

Första tertiets försäljning innebar för Kosta Bodas del en liten volymök-

ning, som dock inte motsvarade vår målsättning. Vi kunde konstatera en avmattning i den svenska detaljhandeln under april månad som accentuerades ju mer akut avtalsituationen blev.

Exportutvecklingen har till allra största delen följt våra planer, vilket innebär en fortsatt god ökningstakt.

Trots den förhållandevis dåliga försäljningsutvecklingen, som alltså innebar en negativ avvikelse mot budget, har vår resultatbudget uppnåtts under första tertiet. Detta har åstadkommit genom ett intensivt sparande på alla områden. De största besparingarna har helt naturligt kunnat göras på lönesidan, men de besparingsåtgärder som genomförts inom områdena bränsle-, emballage-, kartong- och övriga materialkostnader är också avsevärda. Produktiviteten har under första tertiet utvecklat sig på ett mycket positivt sätt.

Beträffande arbetskonfliktens verkningar i maj kan vi naturligtvis konstatera att vi inte kunnat leva upp till de försäljningsmålsättningar vi hade, liksom att vi helt naturligt tappade två veckors produktion.

EXPORTKONFERENS

Sedan föregående nummer av Mängen har den stora exportkonferensen i Stockholm med samtliga våra utländska säljdotterbolag och agenter genomförts (se mer på annan plats i Mängen). Denna konferens var en mycket värdefull inspiration såväl för oss på hemmaplan som för våra representanter på exportmarknaderna. De riktlinjer som drogs upp vid konferensen kommer nu att fullföljas på olika sätt — ett flertal samlade kampanjer, bl.a. för att etablera vår nya fantastiskt fina kristall på exportmarknaderna, kommer att genomföras i sommar och i höst.

NY KUNDUTSTÄLLNING

I Kosta har vi under våren byggt om vår kundutställning för att vi skall kunna visa våra produkter på ett modernare och riktigare sätt. Vi kan nu presentera det nya exponeringssystem för UE-gruppen, som för första gången användes på Frankfurtmässan och som nu håller på att introduceras i olika delar av detaljhandeln.

TURISMEN

Planeringen för sommarens turisttillströmning har också skett och de erfarenheter som vi skaffade oss under förra året hoppas vi skall skapa möjligheter för ännu bättre turistservice och ännu bättre försäljning i våra sekundabodar. Liksom i fjol kommer uppvisningsverkstäder att vara igång under semesterpe-

rioden och guidade turer på såväl engelska och tyska som franska kommer att genomföras.

Turistsäsongen är en väldigt viktig period för oss och alla kan på olika sätt bidra till att få våra turister och besökare att känna sig välkomna.

SKRUF

De centrala MBL-förhandlingar om avställning av produktionen vid Skruf glasbruk har nu avslutats. Uppsägning av personalen har skett den 30 maj. Släckning av ugnarna kommer att ske till semestern. Planering av verksamhet i Skruf efter semestern pågår för närvarande. De tidigare relaterade kontakterna med Lessebo kommun om ett eventuellt övertagande av lokalerna i Skruf pågår. Det är företagets förhoppning att dessa förhandlingar skall leda till ett positivt resultat för alla parter.

KB -84

Konsultarbetet med utvärderingen av KB -84 och framtagande av beslutsunderlag för det fortsatta handlandet har pågått under mars, april och början av maj. Den 14 maj presenterades konsultutredningen för den partssammansatta styrgruppen.

Från företagsekonomiska skäl pekar resultatet av utredningen på behovet av omfattande rationaliseringar och investeringar i modern teknisk utrustning. Effektivisering av produktion och marknadsföring under perioden fram till 1984 underlättas därigenom. Under den närmaste tiden framöver kommer interna arbetsgrupper att detaljbeta de olika projekten och de igångsatta åtgärdsprogrammen. Resultatet av detta arbete och dessa åtgärder kommer efterhand att leda till viss minskning av personal och anpassning av bruksstrukturen. En viktig bedömningsgrund för den nödvändiga produktionskapaciteten är den nu mycket osäkra marknadssituationen.

TACK

Under tecknad, har som bekant, beslutat att acceptera ett annat arbete, som innebär en återgång till detaljhandeln liksom en återflyttning till Stockholm.

Efter cirka 2 1/2 år i »Glasriket» kan jag se tillbaka på en synnerligen intressant och lärorik tid och vill passa på detta tillfälle att tacka alla medarbetare i Kosta-Boda.

Det är min förhoppning och övertygelse att Kosta-Boda har en ljus framtid under förutsättning att resurser skapas för nödvändiga rationaliseringar och investeringar i modern teknisk utrustning, samtidigt som anpassningar sker till omvärldens förändringar.

Erling Karlström

PAUL HOFF: Ett annorlunda uppdrag

Från New York kom ett uppdrag till Kosta Boda: Att göra en *passoverplate*, en judisk ceremonitallrik.

Paul Hoff kom i sitt arbete med tallriken att tränga allt djupare in i den bakomliggande historien och berättar gärna för oss.

Den här ceremonitallriken används endast vid ceremonier under påsken i judiska familjer. Den skulle innehålla 6 fördjupningar med plats för de olika kryddor och födoämnen som ceremonin kräver.

Paul hade sett en del vulgära förebilder i porslin, bl a och ville göra en enkel och ren form. Skisserna började korsa Atlanten tur och retur.

Det blev snart klart att det inte var ett särskilt enkelt uppdrag. Rabbin Bial i New York hade många synpunkter på Pauls förslag. Tallriken måste kunna användas av både ortodoxa och icke ortodoxa judar. Den måste vara kulturellt riktig och de texter som finns måste stämma.

Det blev massor av korrespondens med rabbin Bial innan Paul kunde känna sej säker på att ha gjort rätt.

Inte minst blev det svårt att forma texterna med rätt stilar på ett språk han inte kunde ett ord av. De hebreiska bokstäverna har ju ett för oss främmande utseende. Paul hade lyckan att kunna dubbelkontrollera allting med en insatt jude i Växjö. Det allra största problemet kom vid författandet och formandet av texterna till den kartong i vilket tallriken skall förpackas. Där förekommer en vers som har ceremoniell betydelse. Det var helt opassande att citera hela versen, fick Paul veta. Slutligen blev det en rad som kom med. Kartongtexten anses betydelsefull också därför att tallriken skall förvaras dör under resten av året då den inte används.

שְׁחָרְנוּ, וְקִדְמָנוּ, וְחִצְצָנוּ לְפָנֵי הָה':

För de troende judarna hänger ceremonitallriken samman med de händelser i historien som utgjordes av judarnas fångenskap i Egypten och deras uttåg därifrån.

Påskceremonin berättar denna historia genom att man symboliskt äter av innehållet i de olika facken. Den yngste sonen ställer under ceremonin fyra frågor till hushållaren, det är det centrala motivet. Paul visar upp en av de otaliga böcker han läst och bläddrar bakifrån upp sidan 8 och låter oss läsa: »Varför är

denna natt olik alla andra nätter? Alla andra nätter äta vi syrat och osyrat, denna natt endast osyrat. Alla andra nätter äta vi allehanda slags örter, denna natt bittra örter. Alla andra nätter doppa vi icke ens en gång, denna natt två gånger. Alla andra nätter äta vi såväl sittande som lutade, denna natt äta vi alla lutade.»

מָה נִשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה
הַזֶּה מִכָּל-הַלַּיְלוֹת.
שֶׁבְּכָל-הַלַּיְלוֹת אֲנִי
אוֹכְלִין חֶמֶץ וּמַצָּה. הַלַּיְלָה
הַזֶּה כָּלֹּ מַצָּה:
שֶׁבְּכָל-הַלַּיְלוֹת אֲנִי אוֹכְלִין
יֶשְׂאֵר יְרֻקוֹת, הַלַּיְלָה הַזֶּה
מְרֹדִי:
שֶׁבְּכָל-הַלַּיְלוֹת אֲנִי
מְטְבִּילִין אֶפְסֵלֵי פֶעֶם אַחַת.
הַלַּיְלָה הַזֶּה שְׁתֵּי קְצָעִים:
שֶׁבְּכָל-הַלַּיְלוֹת אֲנִי אוֹכְלִין
בֵּין יוֹשְׁבֵינוּ וּבֵין מְסֻבֵּי
הַלַּיְלָה הַזֶּה כָּלֵנוּ מְסֻבִּין:

Under ceremonin används det salta vattnet (tårar) de bittra örterna, persiljan, ägget, lammet och blandningen av hackade nötter och frukter (symboliserar den lera som judarna byggde tegel av i Egypten) för att påminna om historien.

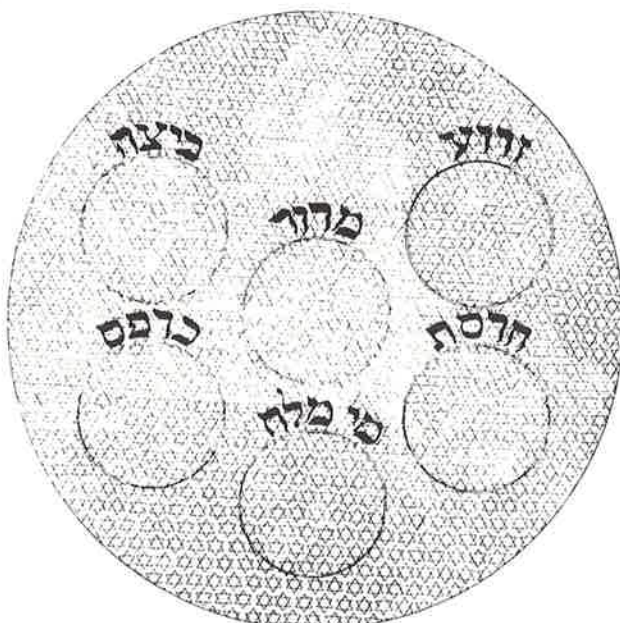
Till slut har Paul kommit fram till en form på tallriken och en text som enbart från ritningen resulterat i en ganska stor första beställning inför kommande påsk.

Det har gått ganska precis ett år sedan han startade det här arbetet.

Tekniskt sett framställes en flat kristalltallrik med texten i guld ovanför de sex fördjupningarna. Tallriken har ett bottenmönster av små Davids-stjärnor över hela ytan.

Det var verkligen ett annorlunda uppdrag, slutar Paul sin berättelse för oss.

זרוע
ניצה
מרור
חרסת
כרפס
מי מלח
פסח

NY KUNDUTSTÄLLNING

Under våren och försommaren har Kostas kundutställning blivit ombyggd.

I den nya ljusare interiören finns på nedre planet våra nya utställningsmontrar i inredningen. Där exponeras våra artiklar på ett positivt sätt.

I den övre våningen har man tagit bort några pelare och byggt ett system av

kuber, helt i vitt, i rummets mitt. Den nya kristallen, samlarserier och andra anspråksfulla artiklar exponerar man med fördel där.

När Mängen tittade in befann sej Steve Andersson med ett par australiska kunder, mr och mrs F. Whiteway, i utställningen. Herr och fru Whiteway driver en

butik i Melbourne, som heter FOCAL och dit man nu tänker köpa Kosta Bodas artiklar.

Den nya kundutställningen ansluter sej i design och färg till de övriga utställningar som Kosta Boda har. Nu möts våra kunder överallt av en fräsch varuexponering i vackra lokaler.

BERTIL WALLIEN, GLAS-SEMINARIELÄRARE

Ännu en gång beger sej Bertil Vallien till USA. Det var ju i maj han senast var där.

Den här gången tar han hela familjen med sej och styr kosan mot staten Washington i nord-västra USA.

Norr om staden Seattle ligger Pilchuck, en konstskola mitt i djupa skogen. Skolan eller kurscentret består av tält och timrade stugor. Undervisningslokalerna har inga väggar, bara tak och skall därmed ge studenterna känslan av att vara nära naturen.

Studenterna kommer från hela USA för att studera glas i en annorlunda miljö. Några gäster eller besökare beviljas

ej tillträde till området. Efter kursens slut (cirka 14 dagar) får man omedelbart lämna området, så även Bertil och hans familj.

Någon undervisning i normal mening skall inte Bertil ge, utan kursen bygger helt på inspiration, samarbete och diskussioner. Bertil skall fungera som ett slags »motor» i gruppen. Arbetet skall pågå under varenda av dygnets timmar och det kommer säkert att bli jobbigt, tror han.

Ulrica blir »gäst-artist», vilket innebär att hon kommer att teckna och måla och fritt disponera sin tid.

Bertil är, när jag talar med honom, väldigt »tänd» på den här annorlunda resan, som kommer att tillföra honom nya spännande intryck från en annorlunda miljö.

Bertil och Ulrica kommer även under sin USA-resa att besöka Kosta Boda-agenter och också att titta på våra försäljningsställen.

Pjohanson, Åfors

Nu finns Kosta Boda i Norge också!

Nu har Kosta Boda etablerat sej i Norge. Det skedde i hägnet av Upsala Ekeby-familjen, som numera finns på varuhuset Christiania Glasmagasin i Oslo.

Premiären trumpetades in av de välkända »glasblåsarna» från Kosta och av tonerna från ett nytt klockspel.

Detta är en viktig händelse, säger Göran Wärff till Mängden, därför att Christiania är ägare av Norges eget stora glasbruk Hadelands. Nu finns vi i varuhusets entré till vänster och Hadelands till höger. I fonden på nedre planet i varuhuset, som kan kallas för Norges NK, finns Rörstrand.

Det blev en pampig vernissage som på kvällstid kunde invigas av Sveriges ambassadör Love Kjellberg och Erik Rosén.

Från Kosta Boda hade Kjell Engman kommit för att bygga ett av sina vackra glasslott, där fanns Jan Neikter med sina gravörinstrument, dukade bord med Rörstrand/Kosta Boda/Gense produkter, unikautställning av Göran Wärff, liksom standardprodukter. Rörstrand hade skeppat en hel liten utställning över kölen, kallad »Rörstrand i 1700-talet» samt utställningen »Fyndet» dessutom. Den senare visar fram fynd som några amatördykare bärgat i Mälaren, från en båt lastad med Rörstrandsgods.

Sverigeambassadören höll ett mycket roligt och kunnigt tal om grundarna av Kosta Boda och deras äventyrliga liv.

Till all övrig pompa bidrog också trumpetarna Bengt Heintze, Dick Fagerlund och Bengt Eneroth. Internationell premiär blev det också för det klockspel som Bengt Heintze blåst klockorna till, 15 stycken i 3 oktaver, på inspiration från Bob Söderlund. Göran Wärff och Bengt H. ägnade hela Kristihimmelsfärdhelgen åt att bygga en ram till klockorna i småländsk fur, övermålad med Falurött.

En närvarande svensk operasångerska förvånade sej mycket över de fina klangerna från glasinstrumenten.

Äntligen kan vi alltså utbrista, nu finns vi på allvar i Norge, där vi tidigare haft representation bara i Bergen. Det är första gången som Christiania upplåter plats för ett konkurrerande glasföretag.

Av Göran Wärff
Christiania Glasmagasin
glasmagasin sorr
Man lagrade där
ningsmöjligheter
namn på Norges största och exklusivaste
varuhus.

Sveriges ambassadör Love Kjellberg lyssnar när Kostas "ambassadör" Bengt Heintze berättar

Kosta-valsen går. Den välkända trion från Kosta höll tonen i Christiania.

Beundrad för sin skicklighet blev gravören Jan Neikter.

EXPORTKONFERENS

Exportera eller dö, kan stå som ett slagord för framtiden gällande Kosta Boda och hela övriga Upsala Ekebygruppen.

Att genom ökad export trygga UE-företagens fortlevnad och expansion har också länge varit ett uttalat mål.

Ett rejält kliv mot det målet togs i mars då Upsala-Ekeby samlade omkring 50 deltagare från hela världen till en konferens i exportfrågor.

Konferensen hölls i mars under två dagar och platsen var det nya stockholmskontoret. Deltagarna kom från hela världen och utgjordes av både agenter och anställda ute i världen samt av ansvariga från hemmaföretagen.

Erik Rosén öppnade konferensen med ett tal där han poängterade nödvändigheten av att öka exporten. Han hoppades att den rätta atmosfären och gruppkänslan skulle infinna sej under de två konferensdagarna. Eftersom vi alla är beroende av UE:s framgång är det nödvändigt med en god kännedom om den filosofi och strategi som företagets aktivitet bygger på, sa han bland annat också.

Direktör Erik Hammerlund informe-

rade i sitt tal om de viktigaste punkterna i UE:s samordnade strategi och om UE:s läge beträffande exporten.

Under konferensen blev det sedan ett livligt utbyte av informationer där inte minst de utländska gästerna kunde ge värdefulla inblickar i sina marknaders olika problem och egenheter.

I olika inlägg fick de svenska deltagarna redovisa sina företags marknadsplaner.

Arbetsmans direktör Rolf Back, talade om sin syn på reklamstrategi och därpå följde en diskussion om reklamens olika uttryck i olika länder, betydelsen av folders, kartongförpackningar osv.

Den nya svenska utställningsmontern från Ratius presenterades sedan för deltagarna.

Ett betydelsefullt inlägg i konferensen var Erik Roséns inlägg om produktutveckling och den diskussion som följde. För framtiden, sa Erik Rosén, måste vi arbeta med tre olika produktgrupper: Ett toppkvalitetsutbud, ett bassortiment och ett särskilt sortiment för den mindre hemmamarknaden. Särskilt viktig trodde han att den första gruppen skulle bli.

Det framkom också att Kosta Boda måste krympa sitt sortiment med åtskil-

liga artiklar, sådana som inte säljer tillräckligt bra, eller av andra ekonomiska skäl. Andelen kristall från Kosta ansågs måste öka.

Från de utländska gästerna kom synpunkter på svårigheten med alltför många producent- och produktnamn, ja rent av nödvändigheten av att presentera sej tydligare för exportmarknaderna.

Den nya tidskriften *Swedish Design*, som utges av Upsala-Ekeby, presenterades också. Gästerna uppskattade den som ett bra instrument för presentation av UE gentemot både anställda och kunder. En del synpunkter på förbättringar, som skulle öka effekten av tidningen, lämnades.

Under konferensen gavs också en presentation av Boda Shop, både organisationen och framväxten av deras nya produkter liksom Gense/Rörstrand Storkök.

Erik Rosén sammanfattade dagarna med att tacka deltagarna för deras stora intresse och hoppades att de fått massor av idéer som kan omsättas på hemmaplanen och att förståelsen mellan alla i UE-företagen och utlandsrepresentanterna nu blivit mycket större.

Vi hoppas kunna upprepa konferensen vartannat år, sa han till sist.

Lebendiges Glas.

Einladung

VI STÄLLER UT HOS ROSENTHAL

I Tyskland har Kosta Boda haft flera framgångsrika kampanjer. Utan att vila på lagrarna fortsätter man nu i juni månad med ytterligare en kampanj. Den här gången är det ateljéproduktionen som visas fram i tre städer hos Rosenthal Studiohaus.

Utställningarna öppnade under tre dagar med början 10 juni i Hamburg, 11 juni i Dortmund och den 12 i München.

Utställningarna omfattar arbeten av Anna Ehrner, Sigurd Persson, Klas-Göran Tinbäck, Ulrica Hydman-Vallien, Bertil Vallien och Göran Wärff.

Vid vardera vernissagen representerades Kosta Boda av Anna Ehrner och Bob Söderlund.

Till hösten kommer ännu en omgång med liknande utställningar att genomföras i Tyskland.

Vårt anseende som konstglasproducenter kommer att stärkas avsevärt genom den här kampanjen.

Tillåtet – Förbjudet

I England är allt tillåtet som inte är förbjudet.

I Tyskland är allt förbjudet som inte är uttryckligen tillåtet.

I Frankrike är allting tillåtet även om det officiellt är förbjudet.

I Sovjet är allting förbjudet även om det officiellt är tillåtet.

I Kina är allt förbjudet som inte är obligatoriskt.

I Sverige tillsätts en kommitté.

Saxat ur tidningen Arbetet

Liv och Arbeta under 90 år vid Johansfors

I Johansfors Glasbruk finns under sommaren en alldeles färsk utställning som vi vill rekommendera. Tag en stund och åk dit en dag.

I texter, bilder, målerier och teckningar berättar Glascirkeln i Johansfors sin bygds historia, liksom i fanor, arbetsredskap och andra föremål.

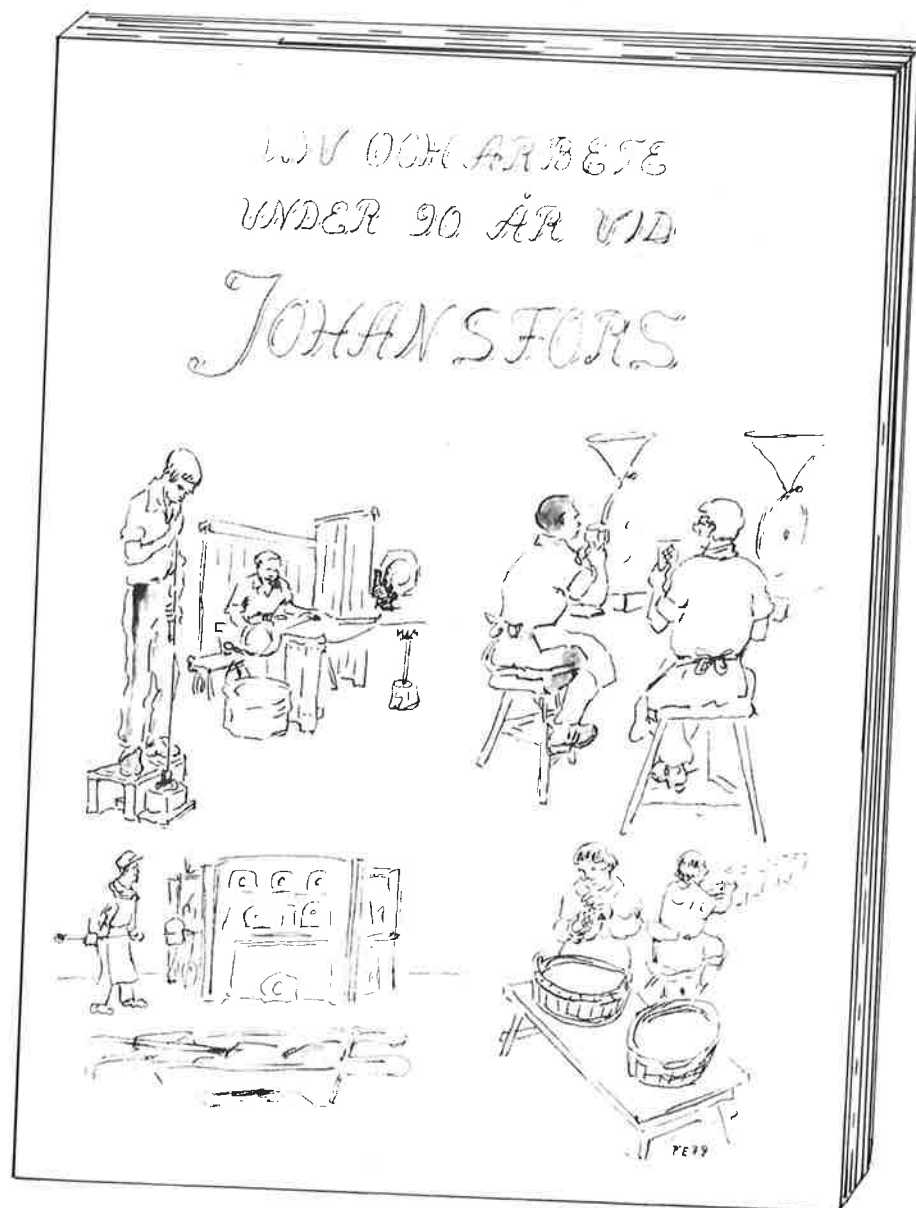
Snart kommer också en bok med titeln »Liv och Arbeta under 90 år vid Johansfors», skriven och illustrerad genom den trägna cirkelns arbete.

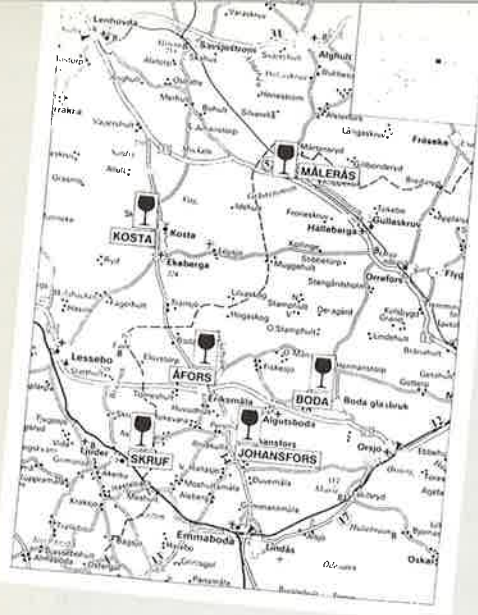
Hela projektet »I Glasriket» får på ett par skärmar sin belysning och det blir

lättare för gästande turister speciellt att förstå tillkomsten av utställning och bok.

Många tycker att utställningen inte bara angår turisterna utan kanske ändå mer innevånarna i Glasriket.

Deltagare i cirkeln har varit Siri Jansson, Rut Fransson, Gösta Gjimark, Anna Fransson, Fred Erlandsson, Olle Karlsson, Bert Jonsson, Edgar Gustavsson och Sixten Wennerstrand, samt avflyttade Konsum-föreståndaren Ove Christensson och nyligen bortgångne John Karlsson, vars osvikliga minne när det gäller händelser och årtal varit en ovärderlig tillgång för cirkelarbetet.

När Var Hur i Glasriket?

Att bo i »Glasriket» under den ljuvliga sommaren innebär oftast att släktingar och vänner kommer på besök. Kära besök, som dock kräver en liten smula omtanke om hur tiden bäst skall tillbringas.

Självklart måste några glasbruksbesök ingå i planeringen. För att du enklast skall kunna förmedla intresset för denna trevliga sysselsättning har vi sammanställt en liten kalender som i koncentrerad form bjuder information om NÄR VAR HUR i Glasriket.

LESSEBO KOMMUN

I år har kommunen anställt en samordnare som skall hålla samman alla turistiska aktiviteter. Nytt för året är också att kommunen låtit trycka upp vykort föreställande Kosta Glasbruk, Utvandarbygden, Aqvarutschen. Korten kommer att säljas vid Turistinformationerna.

Flera industrier än tidigare får ställa ut sina alster på Turistinformationerna. I Kosta finns den utställningen i sekundaboden.

KOSTA

I Kosta finns en Turistinformation som drivs av Lessebo Kommun. Den finner man i samma lokal som den stora sekundaboden. För campare finns en stor campingplats, som också tar emot husvagnar. Inom samma område ligger också ett friluftsbad samt en minigolfbana.

Ekeberga Hembygdsförening driver museet »Gamla Kosta», det bör man inte försumma att besöka.

Visjön med vackra omgivningar är också väl värda ett besök.

I samhället finns för övrigt all tänkbar butiksservice, post, banker och distrikts-skoterska.

KOSTA GLASBRUK

På bruket finns en egen turistorganisation. Den leds av Elisabeth Carlsson, som till sin hjälp har guiderna Gunilla Rydén, Svea Sommesjö och Håkan Carlström. Blir det extra körigt kallas Ragnar Bengtsson in som förstärkning.

Guidning kan man få på flera språk. Svenska, engelska, tyska och franska flyter fritt ur munnen på den här serviceglada gruppen.

Grupper, som skall besöka Kosta Glasbruk kan beställa guidning i förväg.

Sekundabutiken är öppen:

måndag - fredag	8.30 - 17.30
lördag	8.30 - 15.00
söndag	12.00 - 16.00

Demonstration av glasblåsning kan man se i gamla hyttan:

måndag - fredag	8.30 - 15.00
lördagar (juni, aug)	10.00 - 14.00

Under juli gäller:

måndag - fredag	9.00 - 15.00
lördag	10.00 - 14.00
söndag	12.00 - 15.00

Under tre veckor i augusti finns som vanligt guidade turer också under de tider som produktionen pågår, d.v.s. kl 8.30 - 15.00 på vardagar.

Vill man veta något ytterligare är det bara att slå en signal till informationen i Utställningshallen i Kosta. Tel. 0478 - 503 00, ankn. 29.

JOHANSFORS

Glasbruksbutikerna är öppna:

måndag - fredag	8.30 - 17.30
lördag	8.30 - 15.00
söndag	12.00 - 16.00

Ädelfiske i vacker natur.

Kristallmuseum.

Kaffeservering under juli månad.

Utställning »I glasriket» på brukskontoret fr o m 12 juni.

Friluftsbad.

MÅLERÅS

Butiken är under juni, juli och augusti öppen:

måndag - fredag	8.30 - 17.30
lördag	8.30 - 15.00
söndag	12.00 - 16.00

BODA

Glasbruksbutikerna är öppna:

måndag - fredag	8.30 - 17.30
lördag	8.30 - 15.00
söndag	12.00 - 16.00

Demonstration av glasblåsning kan man se under juli månad.

»Rubens hus». Museum. En arbetarbostad, autentisk miljö.

Bad och camping.

Cykeluthyrning vid turistbyrån.

SKRUF

Glasbruksbutikerna är öppna:

måndag - fredag	8.30 - 17.30
lördag	8.30 - 15.00
söndag	12.00 - 16.00

Möjligheter till bad och fiske.

Utvandarleden, kaffeservering vid Åkerby vägskäl.

Klasatorpet är öppet 9.00 - 18.00

Långasjö sockenkvällar. En presentation av utvandarbygden, vid kyrkstallarna: måndag, onsdag, fredag kl 20.30.

ÅFORS

»Fina Stugan» utställning, försäljning av glas och keramik av Bertil och Ulrica Vallien.

Öppet: måndag - fredag	8.30 - 17.30
lördag	8.30 - 15.00
söndag	12.00 - 16.00

Glasbruksbutikerna samma tider som ovan.

Kanotuthyrning under butikstider.

Pris per kanot:	8:-/tim
	50:-/dag
	200:-/vecka

Tillverkning i hyttan kan ses under tiden 23 - 29 juni.

Friluftsbad.

Fackligt:

SIF

Ordförande:
Bela Kisch

Vice ordförande:
Berne Karlsson

Sekreterare:
Gith Israelsson

Kassör:
Barbro Petersson

Övriga ledamöter:
Hillie Paulsson, Jim Welander,
Leif Ohlsson

Studieombud:
Gith Israelsson

Förhandlingsdelegation:
Bela Kisch, Berne Karlsson,
Gith Israelsson

Ekonomikommitté:
Curt Ottosson

Skyddsombud:
Gerd Arvidsson

Anpassningsgrupp:
Kosta: Berne Karlsson
Boda: Kjell Widlund

Förs. rådgivare:
Birgitta Ottosson

Informationsmottagare:
Hans Karlsson, Berne Karlsson

Personaltidning:
Patricia Johansson
Sten Robert

SALF

Ordförande:
Krister Köhnke

Vice ordförande:
Sigurd Rapp

Sekreterare:
Krister Köhnke

Kassör:
Verner Nyström

Övriga ledamöter:
Gustav Oskarsson, Willy
Johansson, Rolf Karlsson

Förhandlingskommitté:
Krister Köhnke, K-G Svensson

Kontaktmän vid respektive bruk:
Kosta: Krister Köhnke
Boda: Gustav Oskarsson
Åfors: Verner Nyström
Johansfors: Sigurd Rapp
Skruv: W. Johansson
Målerås: Rolf Carlsson

Lokala Skyddskommittéer:
Kosta: K-G Svensson
Boda: Gustav Oskarsson
Åfors: Verner Nyström
Johansfors: Sigurd Rapp
Skruv: Willy Johansson
Målerås: Rolf Carlsson

Anpassningsgrupp:
Gösta Strand

Förlagskommitté:
Karl-Gustav Svensson

Personaltidning:
Bernt Axelsson
suppl. Krister Köhnke

FABRIKS AVDELNING 122 KOSTA

Ordförande:
Sven-Åke Erlandsson

Sekreterare:
Per-Åke Strand

Kassör:
Lars-Gösta Magnusson

Övriga ledamöter:
Hans Israelsson, Jan Hammerby,
Benny Andersson

Studieorganisatör:
Hans Israelsson

Förs. rådgivare:
Lars-Gösta Magnusson
Jan Hammerby

Huvudskyddsombud:
Arne Åberg

Skyddsombud:
Willy Johansson, Zelko Suran,
Kenneth Ahlqvist, Jan Neikter,
Jan-Birger Johansson, Hans-
Göran Samuelsson, Sören Ekfelt,
K.G. Sandell, Leif Elm, Kennet
Andersson

Lokal skyddskommitté:
Arne Åberg, Villy Johansson,
K.G. Sandell

Anpassningsgrupp:
Sven-Åke Erlandsson

Personaltidning:
Hans Israelsson, Gunnel Lorentz

Informationsmottagare:
Sven-Åke Erlandsson, Hans
Israelsson, Lars-Gösta
Magnusson, Jan Hammerby

FABRIKS AVDELNING 2 FABRIKSKLUBB 17 SKRUV

Ordförande:
Håkan Johansson

Kassör:
Bernt Strandberg

Sekreterare:
Roland Karlsson

Övrig styrelseledamot:
Karl-Erik Ottosson

Studieorganisatör:
Karl-Erik Ottosson

Förs. rådgivare:
Roland Karlsson

Förhandlingskommitté:
Olle Jonsson, Gunn-Britt
Carlsen, Håkan Johansson,
Bernt Strandberg

Huvudskyddsombud:
Karl Couchet

Skyddsombud:
Allan Johansson, Olle Jonsson,
Ingemar Bohman, Elsa Ekberg

Anpassningsgrupp:
Håkan Johansson

Informationsmottagare:
Håkan Johansson

FABRIKS AVDELNING 44 KLUBB 4 BODA

Ordförande:
Åke Augustsson

Sekreterare:
Lennart Karlsson

Kassör:
Tord Bråneus

Övriga ledamöter:
Åke Karlsson, Norbert
Wintersteller

Förs. rådgivare:
Tord Bråneus

Huvudskyddsombud:
Horst Graf

Skyddsombud:
Christian Pumplum, Ingvar
Svensson, Horst Graf, Tord
Bråneus, Karl Krappinger

Informationsmottagare:
Åke Augustsson, Åke Karlsson,
Tord Bråneus, Norbert
Wintersteller

Studieorganisatör:
Berit Furubring

FABRIKS AVDELNING 44 KLUBB 5 ÅFORS

Ordförande:
Hans Nyström

Kassör:
Wolfgang Weidner

Övriga ledamöter:
Ingvar Gröön, Josef Kock,
Sven Gustavsson, Willi Liska

Studieorganisatör:
Thorvald Linnér

Förs. rådgivare:
Willi Liska

Huvudskyddsombud:
Willi Liska

Skyddsombud:
Josef Kock, Rune Fransson,
Leif Andersson, Birgitta
Johansson

Informationsmottagare:
Hans Nyström, Willi Liska

FABRIKS AVDELNING 44 KLUBB 6 JOHANSFORS

Ordförande:
Olle Karlsson

Sekreterare:
Karl Roos

Kassör:
Bengt Karlsson

Övriga ledamöter:
Göran Johansson, Peter
Karlsson

Studieorganisatör:
Bengt Karlsson

Förs. rådgivare:
Bengt Karlsson

Huvudskyddsombud:
Arne Ottosson

Skyddsombud:
Lilly Karlsson, Bertil Engman

Informationsmottagare:
Olle Karlsson, Göran Johansson

FABRIKS AVDELNING 44 FABRIKSKLUBB 10 MÅLERÅS

Ordförande:
Lennart Karlsson

Kassör:
Bo Andersson

Sekreterare:
Leena Magnusson

Studieombud:
Leena Magnusson

Förs. rådgivare:
Bo Andersson

Huvudskyddsombud:
Leif Lindqvist

Skyddsombud:
Lennart Karlsson

Informationsmottagare:
Lennart Karlsson

LEDIGA STIPENDIER

Inom Upsala-Ekeby-koncernen finns sedan lång tid tillbaka en stipendiefond – Stiftelsen Nils Sterners Stipendiefond. Syftet med denna stipendiefond klargöres enklast genom att citera följande ur stiftelsens stadgar, nämligen »att till anställda hos Upsala-Ekeby AB eller dess dotterbolag lämna stipendier för studier eller resor inom eller utom Sverige i och för fortsatt yrkesutbildning för verksamhet inom något av företagen».

Ansökan om stipendiebelopp ställs till »Styrelsen för Nils Sterners stipendiefond» och kan lämnas in till ledningen på varje företag. I ansökan om visst stipendiebelopp anges tänkt uppläggning av utbildning eller studeres. Utbildning kan exempelvis vara kurs hos lokalt studieförbund eller korrespondenskurs, där ämnet kan anses vara till nytta i yrkesutövningen. Ett resestipendium kan avse ett specifikt studiebesök vid annan industri inom eller utom landet, eller resa för språkstudier.

insänt:

För något år sedan hade vi i Mängen en rubrik som hette »ÅSIKTEN». Vi ställde då en färdig fråga till några utvalda personer inom företaget. Det var aldrig lätt att få några villiga att säga sin mening och därför slopades denna spalt. – Det var synd, tycker jag. Alla har väl vår åsikt om saker och ting. Det är bara det att tycker man något skall man också kunna stå för vad man sagt. Annars är åsikten inget värd. Därför tycker jag att spalten skall komma tillbaka, fast vi denna gången får yttra oss om allt som rör företaget. För att få igång en diskussion med andra, med en annan mening, föreslår jag att du skriver din åsikt under tecknad med ditt eget namn. I annat fall sätter du en pseudonym under.

Välkommen med ditt bidrag.

Gunnel Lorenz

KALVDANS FÖR KREATURSLÖSA

Kalvdans, eller råmjölkspannkaka som smålänningarna säger, brukar man baka så här års. Om man har kor som kalvat, vill säga. Det är alltså bara bönder och deras närstående som kan få njuta av denna delikatess.

Men hav tröst, Mängen vill förmedla ett recept som blir jättegod kalvdans med riktigt smak.

PERSONALNYHETER

I det här dubbelnumret av Mängen är listan på dem som börjat och slutat i Kosta Boda längre än någonsin. Det beror på att listan omfattar en tidsperiod av många månader, 16 februari till 31 maj.

Det var konflikten som stoppade produktionen av Mängen nr 2 och alltså orsakade den här anhopningen av namnuppgifter.

BÖRJAT

KOSTA

Milton Grunvald hyttan

SLUTAT

Jennifer Robson markn.avd.
Elsie Arnesson städn.
Tuula Puukangas hyttan
Göran Fjällén glaskam.
Carl Frick tekn. avd.
Reine Hiller C-lager
Björn Larsen hyttan
Elsa Johansson glaskam.
Eva-Marie Eneroth grav.v
Kristina Fagerlund turistsh.
Lars Eek utv.avd.
Jan-Olof Pettersson hyttan
Ronny Samuelsson hyttan

BODA

Jerry Karlsson hyttan
Bo Bodin hyttan
Eva-Lisa Jonsson hyttan
Susanne Francis hyttan
Jacqueline Oke hyttan
Liselotte Blomqvist hyttan
Ann-Kristin Aronsson hyttan
Christina Karlsson glask.
Rolf Fransson smedjan

Marika Johansson hyttan
Milica Bogdanović hyttan
Milosav Bogdanović hyttan
Jonny Persson hyttan
Inge Lindblom hyttan
Dragoljub Zavisic hyttan
Marija Zavisic hyttan
Bengt Svensson glaskam.
Kent Berg glaskam.
Dave Karlsson smedjan
Glenn Johansson glaskam.
Jonas Hammarling hyttan

ÅFORS

Jonas Hammarling hyttan
Gunnar Karlsson konstn.ass
Monica Zimmermann sliperiet
Krister Wiberg hyttan
Magnus Franzén hyttan

Laila Holm sliperiet
Lars Holm hyttan
Zivka Matić sliperiet
Radosav Matić hyttan
Arto Ojaniemi hyttan
Bertil Langevi hyttan
Yvonne Johansson sliperiet

SKRUV

Anders Nordmark glaskam.

MÅLERÅS

Berit Karlsson glaskam.
Frank Johansson hyttan

Ingredienser:

1 liter mjölk
3 ägg
1 struken tesked salt
240 gram (1 påse) fettfri torrmjölk

Så här gör man:

Vispa upp äggen. Rör sedan ner mjölken, mjölkpulvret och saltet.

Slå smeten i en ganska djup, smord ugn-

säker form (från Rörstrand eller - varför inte Boda Nova) och grädda i 150 grader tills kalvdansen stelnat. Man kan också koka ovanpå spisen i vattenbad. Då tar det 50 - 60 minuter innan den stelnat. Ät kalvdansen med sylt, med mjölk eller grädde eller kanel och socker. Man ta inte för mycket tillbehör, kalvdansens egen smak är toppen.

NY TURISTBROSCHYR

Lagom till sommarens inbrytning och turisternas ankomst har en ny broschyr tagits fram av marknadsavdelningen.

Välkommen till fyndbodarna i Glasriket står det på omslagets framsida. Inuti den 6-sidiga trycksaken i A5-format finns en kort historik om Glasriket och om Kosta Glasbruks tillkomst.

Öppettider, tips om servicen i Glasriket, om utflykter eller annat man kan göra, finns också med.

100 000 exemplar på svenska, 25 000 på vardera tyska och engelska är den upplaga man tryckt upp av broschyren, som formgivits av Arbmans i Malmö.

En detaljerad karta, med våra bruk tydligt utmärkta, hoppas vi skall inspirera turisterna till en rundtur i Kosta Bodas glasrike.

Den nya broschyren distribueras till hotell, bensinstationer, turistkontor, ja överallt dit turister söker sig, i hela Småland. Dessutom kommer den att finnas på färjor i utrikesfart och i de stora städerna.

DUBBEL- MÄNGEN MÄNGEN

Innehållet i den här upplagan av Mängden utgörs av vad vi kan kalla en *konfliktmäng*. Redaktionen arbetade just med Mängden 2/80, då konflikten bröt ut. För vår del fick det sådana konsekvenser att Mängden inte kunde produceras och distribueras. Därför kommer detta dubbelnummer.

Innehållet blir alltså en blandning av gammalt och nytt material, som vi hoppas skall vara läsvärt ändå. Tyvärr försvann en hel del intressant material, tiden hade för länge sedan passerat dess aktualitet. En del kvardröjande effekter av konflikten gör att detta nummer måste produceras på mycket kort tid. Det betyder i sin tur att innehållet inte blir så omfattande som redaktionen hade önskat. Men vi fyller ut med att önska dej en riktigt skön semester och sommar.

Vi möts i nästa (normala) nummer av Mängden, glada och utvilade.

Redaktionen

Det gäller att hålla tungan rätt i mun när man staplar glas. Fast Kjell är klokare än så, han använder vattenpasset flitigt. Ingen risk för »lutande torn», alltså.

Slottsbyggaren Kjell Engman

Under det senaste året har ett nytt arkitektnamn allt oftare blivit nämnt i samband med Kosta-Bodas stora sälj-kampanjer.

»Arkitekten» heter Kjell Engman, designer från Boda Glasbruk.

Slotten han bygger är av glas och utgör fantasifulla blickfång på varuhusen, där Kosta Boda gör sina kampanjer.

Mängden tog ett kort korridorsnack med Kjell:

— Hur gör du dina glasslott?

— Jag bygger dom av servisglas och en del andra bitar. Kupoler, som Jan-Erik Ritzman gjort, och små figurer. Det går åt omkring 2.000 kristallglas. Jag använder glas från flera olika serviser Prince, Carl-Gustaf, Karlshamn och H 40 till exempel.

I år har jag byggt slott på 6 olika ställen. Tre av dem var riktigt stora, omkring 2x2 meter och de andra omkring 1,60x1,70.

Det är jobbigt men roligt. Tar mej omkring 8-9 timmar att få ett slott färdigt. Höjden på slotten är omkring 2,5 meter, så på slutet är man själv ganska liten.

— Minns du var i världen du byggt slotten?

— Visst gör jag det. Det var hos NK i Stockholm och Göteborg, Duka i Malmö, KADEVE i Berlin, Ähléns i Stockholm och slutligen i Christiania Glasmassin i Oslo.

— Skall du fortsätta att bygga glasslott i framtiden?

— Det vet jag inget om nu. Mina slott sorterar under marknadsaktiviteter och det tillhör ju hösten. Jag vill först njuta av sommaren.

Glad sol. Mängden!

Här är Kjell i full färd med byggandet hos DUKA i Malmö. Där blev slottet omkring 1,6 meter i omkrets och cirka 2,5 meter högt.